

ÁFA

Az arányosítás szabályai és az új eÁFA rendszerén keresztül történő bevallás

Áfa arányosítással kapcsolatos kérdések felmerülhetnek minden olyan adózónál, ahol adólevonásra jogosító és nem jogosító tevékenységet egyaránt végez. Az ehhez történő beszerzéseket **tételesen el kell különítenie**, aminek megvannak a törvény által előírt szabályai. Az **eÁFA** rendszerét 2024.januártól hivatalosan is elindította a Nemzeti Adó-és Vámhivatal **2024.február 1-jétől** pedig bevallást lehet előállítani és beadni. A fent említett témakörökről bővebben tájékozódhat.

Az **áfatörvény 120. §** mint generális szabály kimondja, hogy csak olyan mértékben vonható le az előzetesen felszámított áfa, amilyen mértékben az az adóköteles bevételszerző tevékenységet szolgálja. Ha ez az arány 100 százalék, akkor természetesen a teljes előzetesen felszámított áfa levonásba helyezhető.

Természetesen fontos tudni, hogy az előzetesen felszámított áfa levonása egy lehetőség, amelyet az adóalany választhat, de nem kötelező. Ha az adóalany él vele, akkor meg kell állapítani, hogy milyen mértékben végez adóköteles és nem adóköteles bevételszerző tevékenységet, valamint azt, hogy a beszerzett termék/szolgáltatás melyik tevékenységhez kapcsolódik. Ennek az arálynak a megállapítása azért fontos, mert ebben az arányban lehet levonni az előzetesen felszámított áfát.

Gyakori jelenség, hogy a tevékenységek vegyülnek egymással, keverednek, azaz az adóalanyok egyszerre végeznek adóköteles és adómentes bevételszerző tevékenységet. Ennek következtében egy levonási arányt kell számítani és alkalmazni. Az arány számítása egyszerű: a bevételszerző tevékenységből származó bevételt kell összevetni a teljes bevétellel, és az így megkapott arány lesz a levonási hányad. Az áfatörvény 5. sz. melléklete részletesen meghatározza a levonási hányad számításának metodikáját, mely szabályozás nem olyan bonyolult, mint amilyennek elsőre látszik.

Például:

- *adóköteles bevételszerző tevékenységből származó bevétel összege 40 egység*
- *teljes bevétel 100 egység*
- *levonási hányad 40% → bevételszerző tevékenységből származó bevétel/teljes bevétel*

Ezt az arányt/hányadot tovább görgetve, kiszámolható, hogy az eredeti 100 egységnyi irodaszer áfájából csak 40%, azaz 40 egység helyezhető levonásba.

Speciális esetek közé tartoznak a tárgyi eszközök, itt az úgynevezett figyelési időszakban ezt az arányt folyamatosan figyelemmel kell kísérni, és ki kell igazítani. Ingó vagyontárgy esetén 60 hónapon keresztül, ingatlan esetén 240 hónapon keresztül kell elvégezni a kiigazítást, és folyamatosan figyelni kell a levonási hányadot. A figyelési időszak alapján kell meghatározni a bázis levonási arányát. Ez a figyelési időszakra vonatkozó referenciaalap lesz, ami meghatározza, hogy az adóalanynak kötelezettsége keletkezik-e adófizetésre (mert a levonási arány csökken), vagy jogosultsága nyílik-e a levonásra (mert a levonási arány nő).

Minden esetben meg kell határozni, **hogy adóköteles vagy adómentes tevékenységről** van-e szó. Ezt csak abban az esetben lehet megtenni, ha az adóalany olyan nyilvántartást vezet, amelyből minden bevétel célja/eredete meghatározható. Ha tételes elkülönítés nem lehetséges, akkor kell a megosztásos szabályt alkalmazni. Életszerű megosztási alapok lehetnek pl.: területarány (m²), térfogatarány (m³), távolságarány (km), létszám (fő). Ha ilyen arányok nem határozhatók meg, akkor kell alkalmazni a korábban említett áfatörvény 5. sz. melléklet szerinti bevételarányos módszert.

Az áfabevallásban is megjelenik, nem ugyanazon sorokban. Az arányosítás alkalmazásánál az egyik sor a 31. amelyben a fizetendő adót növelő összeget kell megjeleníteni, a másik sor pedig a 68., melyben az arányosítással megosztott levonható adót kell szerepeltetni.

Bizonyos tételeket pedig külön szabályoz a törvény.

1. Tárgyi eszköz értékesítés /levonási hányadban sehol nem kell szerepeltetni/
2. Eseti jelleggel történő értékesítés /nem kell szerepeltetni/
3. Az adózó árat közvetlenül nem befolyásoló támogatást kap /csak a nevezőben kell szerepeltetni/

Az eÁFA-t (elektronikus áfarendszer) a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 2024. január 1-jén élesítette és 2024. február 1. óta az áfa bevallás három módon készíthető el.

- ÁNYK
- webes eÁFA felület
- gép-gép (M2M) közötti kommunikációra képes szoftveren keresztül

A rendszer kevesebb adminisztráció mellett az adókötelezettség gyors és pontos teljesítését hivatott szolgálni. Az ÁNYK alkalmazása is fokozatosan háttérbe szorul az új technológiai megoldások és újítások mellett.

Az eÁFA-szolgáltatásban elérhető adatok kiegészíthetők, és a rendszerbe az adózói döntések is beilleszthetők. A havi bevallók 2024. február 20-áig, a negyedévesek 2024. április 22-éig, az éves bevallók pedig 2025-ben nyújthatják be először bevallásukat az eÁFA-ban

Az eÁFA legfontosabb funkciói közé tartozik

- forrásadatok letöltése, szerkesztése,
- a bevallás tervezetének elkészítése a webes felületen,
- a bevallás előellenőrzése és beadása,
- a gép-gép kapcsolatot használók számára az adateltérésekre figyelmeztető üzenet.

Az eÁFA-val a NAV standard adó kódokat vezetett be. Ezek és az ezeknek megfelelő beszédes adó kódok meghatározzák a bizonylat tételeihez kötődő bevallási sorokat. Lényeges előny, hogy azoknak az áfaalanyoknak, akik a bevallásukat az eÁFA-ban intézik, nem kell M-lapon is adatot szolgáltatniuk.

A webes eÁFA felület különösen előnyös lehet a **kisebb vállalkozások** számára, melyek kizárólag belföldi ügyletekkel foglalkoznak. Ennek oka, hogy ezek a vállalkozások nem szorulnak arra, hogy manuálisan rögzítsék a közösségi szolgáltatások igénybevételéből vagy termékbeszerzésekből származó számlákat, mivel ezen számla esetében nem áll rendelkezésre

automatikusan a forrás adat, tovább az eÁFA rendszer jelenleg nem helyettesíti a közösségi összesítő nyilatkozatot (A60 riport).

Részletes tájékoztatás található videókkal, folyamatábrákkal a <https://nav.gov.hu/ado/eafa> oldalon.

Buzamanisz Attila